

KontU 3:n sukupolven kokemuksena

Muutin Naapurintielle vuonna 1986. Vein poikani Pikkujättiliigaan Rintinpolun kentälle vuonna 1994, kun hän oli viisivuotias. Saman tempun tein hänen viisivuotiaalle tyttärelleen vuonna 2015 – nyt Vesalan hienosti uudistetulle kentälle, jossa myös KontUn toimisto nyt sijaitsee.

Itse ”törmäsin” KontUun 1980-luvun lopulla, kun sen ykkösjoukkue eli parasta kautta Antti Muurisen valmentamana. KontUun ja sen kannattajiin ei voinut olla törmäämättä ostarillakaan. Se oli uudenlaisen kannustus- ja fanittamiskulttuurin ensimmäisiä ilmaisuja Suomessa. Vaikka ilmiö jäi muutaman vuoden ikäiseksi, se varmaankin aukaisi tietä urbaanille ja yhteisölliselle tavalle kiinnittyä omaan seuraan ja joukkueeseen.

Nyt ”Ana” on toisen faneistaan tunnetun joukkueen eli Hifkin valmentaja ja pelikaverini Puotinkylän Valtin ikämiehissä. Oma jalkapallomatkan alkoi Mikkelissä 1970-luvun alussa, mutta nyt keskityn kokemuksiini KontUn matkassa. Höystän omia kokemuksiani joillakin huomioilla liikuntasosiologisista tutkimuksista, joissa olen myös käsitellyt seuratoimintakokemuksia.

Aloitetaan alusta eli siitä, kun viisivuotias pojantyttyäreni meni ensimmäistä kertaa Pikkujättiliigan harjoituksiin. Ero parinkymmenen vuoden takaiseen tilanteeseen, kun hänen isänsä astui samaan jännittävään maailmaan, oli ilmiselvää. Hiekkakenttä oli vaihtunut tekonurmeksi, joka oli aidattu fiksusti, ettei pallo karkaa kauas. Tärkeä innovaatio, jota ei ehkä osaa ajatellakaan ellei ole omaa kokemusta pitkistä pallonhakumatkoista tai jopa niiden katoamisista pusikkoihin!

Vesalan kenttään oli kymmenisen vuotta lähes autio ja lohduuton näky, vaikka vielä poikani pelatessa KontUssa 2000-luvun alussa mekin järjestimme monet turnaukset kentällä, jonka puutteita emme silloin osanneet arvostellakaan. On kuitenkin hienoa nähdä, että nyt kentällä on vipinää koko ajan. Lapset ja nuoret tulevat sinne pelailemaan heti koulun jälkeen ja KontUn toiminta pitää yllä organisoitua säpinää alkuillasta. Muina aikoinakin kentillä, kuntolaitteilla ja leikkipaikoilla on kiitettävästi käyttäjiä.

Kenttä on muuttunut, mutta vielä enemmän on muuttunut käyttäjäkunta. Laskeskelin, että lapsia Pikkujättiliigaan tuli ainakin 15 eri etnisestä taustasta. Vanhemmat olivat aluksi ujoja – osa ehkä ensimmäistä kertaa tekemisissä muiden lähiympäristön vanhempien kanssa.

Ja sitten tapahtuu se jalkapallon ihme. Pannaan pari maalia kentälle, kaksi joukkuetta ja pallo, jonka perässä lapset juoksevat aluksi tietämättä mihin suuntaan sitä palloa edes pitäisi yrittää. Lapsista muodostuu joukkue, vanhemmista yhteisö. Pian kannustamme omia pelaajia, joskus myös muiden joukkueiden pelaajia. Alamme muodostaa ”jalkapalloperhettä”.

Muistan, miten oma poikani unohtui aika useinkin tekemään hiekkakakkuja kesken pelin. Hänen tyttärensä kikattaa nyt kaverin kanssa, jonka hän on juuri oppinut tuntemaan. Mietin, tuleeko heistä elinikäiset ystävät aivan kuten minäkin olen jalkapallokentältä löytänyt kavereita, joiden kanssa vieläkin pelaamme ja käymme katsomassa otteluita.

”Hiekkakakuntekijä” meni Pikkujättiliigan jälkeen Itä-Vantaan Urheilijoihin, koska muutimme rajan taa Rajakylään. Sieltä hän tuli takaisin KontUun 12-vuotiaana ja voitti mm. Hesa-Cupin pronssia 13 –vuotiaana KontUn paidassa. Ne vuodet IVU:ssa ja KontU:ssa olivat myös vanhempien elämässä sitä ”parasta aikaa”. Talkoohenki oli mahtava, kun pidimme IVUn hallia kunnossa, järjestimme turnauksia, kuljetimme lapsia peleihin ja teimme yhdessä niitä mokkapalojakin.

Tässä onkin hyvä korjata julkisuudessa usein esitetty käsitys siitä, että seuratoiminta koettaisiin yleisesti ikävänä ”mokkalapalarumbana”. Teimme tutkimuksen Turun seudun seuratoimijoille, jotka päinvastoin pitivät seuratoimintaa monin tavoin upeana kokemuksena ja heidän elämäänsä rikastuttavana asiana.

Monet perustelivat sen sillä, että ”saa tehdä hyvää”, vaikka yhteisöllisyys, omien kykyjen mielekäs käyttö ja pelkkä hyvien elämysten saaminenkin olivat tärkeitä tekijöitä. Tutkimuksen perusteella voikin väittää, että seuratoiminnasta saa monenlaisia merkityksellisiä kokemuksia, koska mielekkäitä tehtäviä riittää eikä ajankäyttökään näyttänyt olevan tutkituille suuri ongelma.

Riittämättömyyden tunne on toki aikamme sairaus, joka koskettaa varsinkin pienten lasten vanhempia, mutta se tuskin on vain seuratoiminnan vika. Päinvastoin seurassa puuhaavat kokevat saavansa enemmän kuin sinne antavat. Minullakin on mielessä monta hienoa hetkeä seurasta – nyt esimerkiksi mieleen tulee Puotinkylän kentällä otettu kuva, joka on otettu sen jälkeen, kun muut vanhemmat ovat kukittaneet meidät kesken turnauksen naimisiinmenomme vuoksi. Melkein koko elämän voi kokea futiskentällä...

KontUsta poikamme siirtyi sitten HJK:n ”edareihin”, joissa hän saavutti SM-hopean 15-vuotiaana mm. Huuhkajissa pelaavan Sakari Mattilan ja usean liigassa myöhemmin esiintyneen pelaajan kanssa. Sitten hänen uransa jalkapallon parissa katkesi muutamaksi vuodeksi, mutta alkoi uudelleen Lahden kortteliliigassa, kun hän oli parikymppinen.

Kipinä syttyi uudelleen, mikä johti legendaarisen Kuusysin kautta FC Lahden ykkösdivarijoukkueeseen, joka nousi ikimuistaisen kamppailun jälkeen liigaan. Katsomossa isän fiilis oli samanmoinen kuin Hesa-Cupissa tai KontUn turnauksissa, vaikka parhaimmillaan katsojia Kisapuistossa oli reilut 4000 tuhatta ja ottelussa HIFK:ia vastaan FC Lahden bussi vietiin pois Brahiksen kentältä vahvassa poliisisaattueessa.

Paikkaa liigajoukkueessa hän ei saanut, mutta pelaaminen kakkosdivarissa FC Lahti Akatemiassa ja tänä vuonna Mikkelin Palloilijoissa on tärkeää sekä hänelle itselleen että meille läheisille. Kokemuksenahan jalkapallo-ottelu ei juurikaan eroa pelasi sitä sitten juniorina, eritasoilla aikuisena tai ikämiehenä.

Näin voin sanoa omalla vaatimattomalla kokemuksellankin pelattuani kuitenkin ikäluokkani parhaiden junioreiden kanssa, sitten SM-sarjassa, mutta myös kakkos- ja kutosdivarissa, ikämiehissä ja monilla muilla kombinaatioilla eri-ikäisten ja kokoisten ja taitoisten kanssa.

Kiitollinen olen niille seuratoimijoille, jotka pyyteettömällä toiminnallaan ovat mahdollistaneet tämän meille pelaajille. Oma panokseni olisi voinut olla seuratoimijana suurempikin, vaikka olenkin yrittänyt tehdä oman osuuteni apuvalmentajana, talkoolaisena, kuuluttajana, kuljettajana ja tukijana. Jokainen meistä voi löytää itselleen sopivat tehtävät seuratoiminnassa.

Tutkimuksemme tulosten kautta voisi tosin seuroille vinkata, että seuratoimijoita kannattaisi palkita ja huomioida enemmän. Se ei maksa paljon, mutta antaa paljon energiaa tekijöille. Hienoa olisi myös se, että seuratoimintaan saataisiin mukaan myös sellaisia ihmisiä, joiden omat lapset eivät pelaa futista.

Pääkaupunkiseudullakin yli 60 prosenttia kotitalouksista on ”sinkkotalouksia” eli opiskelijoita, eläkeläisiä ja muita yksinasuvia on enemmistö asukkaista. Heidän mukaan saamisensa olisi mahtava voimavara seuroille, joiden toimintaan kaivataan aina lisää tekijöitä. Se olisi myös näille ihmisille itselleen tärkeää ja mielekästä tekemistä.

KontU on tarjonnut lapselleni oivan ympäristön aloittaa jalkapalloharrastus. Se on vienyt minutkin mukaan monelle matkalle ja moniin tehtäviinkin futiksen parissa nyt yli 20 vuoden ajan. Lapsenlapseni saattaa viedä minut uudelle reissulle, joka olisi omani mukaan lukien kolmas jalkapalloilijan polku kuljettavaksi. ”Ei huono”, kuten Uotisen Jorma sanoisi.

Lähteitä:

Tiihonen, Arto; Keskinen, Lauri (2016) Piireistä verkkoihin – urheilun tekijät äänessä.

Urheilujärjestötoiminnan muutosprosessien vaikutukset käytäntöihin.

(<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2016/liitteet/OKM31.pdf?lang=fi>). Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:31.

Lisää Arto Tiihosen futis- ym. blogeja: www.miksiliikun.fi